

**Erasmi a Chokier Tractatus absolutissimus de
iurisdictione ordinarii in exemptos, deque illorum
exemptione ab ordinaria iurisdictione**

Mvltis Pontificvm Decretis, Et SS. Congregationis ... Cardinalium
Declarationibus illustratus ; omnibus in iudicio Civili & foro Ecclesiastico
versantibus perquam utilis ac necessarius ; in duos tomos ab ipso Auctore
distinctus

Chokier, Érasme de

Coloniae Agrippinae, 1684

29. Exemptus agendo coram Ordinario, an coram eodem & conveniri
possit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61886](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61886)

Alioquin enim, communiter aliis in causis aliter obtinuit, nisi tamen consuetudine fori aliud disponatur. gloss. Clem. causam verb. porrecto de elect. & in Clement. 2. verb. oblatos d. appellat. & ibi DD. Franc. de num. 4.

 QUÆSTIO XXVIII.

Exceptio exemptionis proposita in vim peremptoriae, an statim, an vero post litem contestationem reservanda.

Questionem hanc movet Panormitanus, quemque resolvit hoc pacto: Quid (inquit) si Episcopus petat jus Episcopale, quia Ecclesia sita & in sua Diocesi, & reus dicat libellum non admittendum, quia statim est paratus Ecclesiam probante exemptione, dicunt Innocent. & Hostiens. libellum admittendum non obstante tali exceptione, ut fiat litem contestatio, & probatio exemptionis differtur in principali Abb. cap. fin. num. 8. de libelli oblat. Quæ tamen conclusio fallit, si exemptio notorie competeret, cum enim notorie constet de non jure agenti, iudex non debet pati causam venire in iudicium, tum ut malitiis hominum eatur obviam, tum ut omnis circuitus & procrastinatio evitetur. Abb. cap. ex parte B. nu. 13. de foro compet. fo. Andr. ca. 1. de litem contest. in 6. & d. cap. fin. num. 8.

 QUÆSTIO XXIX.

Exemptus agendo coram ordinario, an coram eodem reconveniri possit.

S U M M A R I U M.

1. Clericus reconveniri potest coram iudice Laico.	9. Reconventio venit consecutive ad causam conventionis.
2. Bartholi & Baldi opinio secuta.	10. Quando privilegiatus eligit iudicem pro se, debet eundem pati contra se.
3. Quibus in causis Clericus reconveniri non possit.	11. Fallit in actionibus de delicto.
4. Vassallus reconveniri potest.	12. Fallit secundo si exemptus non elegisset iudicem.
5. Item Exempti.	13. Fallit tertio, si iudex datus sit motu proprio, aut communi consensu.
6. Exemptus eligendo iudicem pro se, non debet eundem designari contra se.	14. Item nisi Exemptus in fraudem elegisset.
7. Exempti prorogant necessaria prorogatione.	15. Item nisi reconventio sit in causa, de qua iudex iudicare non possit.
8. Reconventio permittitur coram delegato ad unam causam.	

16. Contra-

16 Curator ad litem an dari possit per ordinarium Exempto coram se litiganti
 Clericum reconveniri posse coram iudice Laico communione Doctorum calculo
 receptum est. *Barth. auth. & consequenter col. fin. C. de sent. late. Ang. §. idem juris*
num. 43. in situ de except. glo. cap. 1. de mutui petiti. Bald. l. 2. §. sed si agant. ff. de iudicis,
deci. Neapol. 173. Spec. de reconventione §. nunc dicamus vers. sed pone Clericus. Marant.
de ord. iudic. part. 4. distinct. 6. num. 44. Mynsing. cent. 2. obs. 67. vers. primus. Repug-
nante Abbate in cap. at si Clerici de iudicis, cuius proinde opinio in iudicando non
immerito reicitur, quippe quod ei unanimiter adversentur permulti alii, ac pra-
ter inter se conveniunt, in eandemque descendunt sententiam, quod iudex illam
legi & securè amplecti possit. Tiraquell. de retract. consang. ad finem n. 90. fol. 208.
de retract. convent. §. 4. glo. 6. n. 12. fol. 317.
 Quae tamen conclusio has patitur restrictiones, nempe nisi reconventio fieret
 de causa spirituali, item criminali infamante, postremo nisi Laicus sit causa cui con-
 veniatur ut occasione habeat reconveniendi, aut nisi conventus coram iudice il-
 lum declinet alium ve iudicem reclamet, tum enim non erit, inquit, potestas re-
 conveniendi. *Spec. Bald. & DD. supra Marant. d. num. 44. §. 19.*
 Praeterea, concludendum est, reconventioni locum esse inter Vasallos contenden-
 tes cum paribus Curiae, etiam ratione debiti civilis aut personalis. *gloss. cap. 1. de con-*
roversia feudi in verb. faciendum in fine ubi Bald. Soci. cap. ex transmissa nu. 24. de foro
compet. fo. Wamesius conf. 71. num. 5. Bald. de prohibita alienatione feudi per. Fredericum
§. praeterea nu. 12. §. seq. & de controversia seu de apud pares terminanda n. 6. Quod ta-
men non voluit admittere Mynsingerus lib. 4. obser. 40. per tot.
 Idem quoque inter pauperes, quibus ex statuto dati sunt certi & speciales iudices
Bald. n. 5. prout quoque coram iudicibus Mercatorum, Scholasticorum, generaliterque
coram quibuscumque iudicibus particularibus ad certa negotia vel personas depu-
tatis per legem, privilegium, aut statutum, Marant. d. dist. 6. num. 19.
 Ut proinde identitate juris idem videatur respondendum in exemptis, versatur
 enim hinc inde identitas & similitudo eadem rationis. *Doct. Fel. in cap. Cum ordinem*
7. vers. modo §. nu. 8. in pr. Butrio cap. super literis col. 25. vers. & per hoc patet de rescript.
Abb. cap. significasti num. 12. vers. videmus vers. Item omnes rationes de foro compet.
& dixi supra lib. 1. quest. 43. num. 5. Ratio est, quia Exemptus eligendo iudicem pro
se, non debet designari eandem iudicem contra se, arg. l. cum Pap. C. de sentent.
& interloc.
 Secundò, licet Exemptus prorogare non possit voluntariè, necessaria tamen &
 legali prorogatione quae fit per modum reconventionis, potest de Clericis, Vasallis &
 aliis iam dictum est. *Marant. d. dist. 6. num. 21. vers. quadam,*
 Tertio, reconventio conceditur coram delegato ad unam causam *Abb. & DD. cap. 8*

da 3

- cap. 1. de mutui petitionibus. Barth. de Auth. & consequenter Bald. l. nequo in fin. C. de com-
pensat. Marant. ubi supra nu. 11. & 20. quia Judicem quem elegisti patere. d. l. cum Pap.
& tot. tit. quod quisque juris. Loricus in apicibus juris tit. de privilegiis impetrati retor-
tione.
- 9 Quarta, quia causa reconventionalis venit consecutivè & accessoriè ad causam
conventionis. l. si idem cum eodem §. quod si mutua ff. de jurif. om. iud. d. auth. & conse-
quenter. Marant. ubi supra nu. 21. vers. secundo. Jurisdic. enim se extendit ad con-
nexa, annexa & dependentia. Leonell. tract. de surrept. rescripti. q. 18. a. 7. & 8. ut & com-
munio seu continentia causæ cum exempto, quæ exemptionem patit. v. supra li. 1. c. 26.
- 10 Quinto, quando persona privilegiata elegit aliquem judicem pro se, debet eun-
dem habere, & pati contra se, non obstante illius privilegio, quando natura causæ
id patitur. l. est receptum ubi glo. & DD. ff. de Jurisdic. om. iud. Marant. de ord. iudic. d.
dist. 6. num. 23. vers. primo casu, & arg. ab eis quæ de Clerico dicta sunt. Abb. cap. 1. nu. 27.
de mutui peti. Restrictendum autem istud est cum agitur de causa civili, v. g. resti-
tutionis, contractus, vel de dominio alicujus rei, secus verò si agatur de actione in-
juriarum furti, aut ex maleficio, nam nullus privilegiatus agens injuriarum potest
reconveniri coram alio non suo iudice. l. 2. §. sed agant ff. de iudicis. Bald. d. tit. de con-
trovers. fendi apud pares num. 5. sub finem Aug. d. §. idem juris num. 43. vers. sed Baldus
qua de re vide plane Capell. Tholof. Dec. 95. cum addit. Restrictendum secundo, nisi
conventus declinet jurisdictionem iudicis coram quo convenitur, petatque se ad
alium judicem remitti, ex quo enim ille iudex secundus non fuit electus per exemp-
tum agentem, sed per Reum conventum, non poterit coram illo reconventionem
intentare. Ratio est, quia isto in casu cessat ratio d. l. cum Pap. de qua antè scripsi
quæ fundatur in lege naturali, quod tibi vis fieri, & quod quisque juris in alium sta-
tuit. DD. ubi supra Marant. d. dist. 6. num. 19. vers. si verò Scholaris. Abbas cap. 1. col. fin.
de mutui peti. Bald. Auth. habita col. 3. vers. 5. queritur C. ne filius pro patre. Restrin-
gendum tertio, nisi iudex fuisset electus communi partium consensu, item nisi Ju-
dex fuisset datus motu proprio Principis. l. son. l. 3. col. fin. ff. Quod quisque juris.
Marant. ubi supra num. 11. in fine. tunc enim cessat retortio. Rom. cons. 327. Mysing.
cent. 3. obser. 4. in fine. Restrictendum quarto, nisi exemptus in fraudem conventi-
emprus hoc non peteret. Ang. l. 2. §. sed si agat ff. de iudic. dixi late. infra libr. 4. quæst.
7. Restrictendum quinto, nisi reconventio fiat in causa de qua iudex conventio-
nis judicare non posset, tum enim reconvenire non liceret, vide Franc. cap. Dissentia
§. rem. num. 4. de rescripti. in 6. late Mindaunus tract. de continent. cause cap. 6. per tot.
signanter num. 35. Illud non incommode hic quæri posset, quid si Exempto coram
ordinario reconvento dandus sit curator ad litem, à quo is decerneretur? Paucis, cum
Barthol. censemus ab ordinario iudice, qui de causa cognoscat, ejusmodi curatorem
ad li.

ad litem dari posse. *Barth. l. fin. §. 1. C. de administr. iur. ubi id extollit. Et in l. 1. num. 5. ff. de tutorib. Et curator. dat. ab his per cap. fin. de iud. in 6.* licet videatur dubitare Carolus in *fin. 74.* sed sine fundamento, cui enim iurisdictio data est, ea omnia quoque concessa esse videntur, sine quibus iurisdictio explicari non potest, *l. 2. ubi DD. ff. de iurisdict. omnium iud.* Quae ratio, an generaliter vigeat etiam in exemptis, in quos Pontifex sibi specialiter iurisdictioem reservavit, qui nec tacite nec expressè ordinarii iurisdictioem prorogare possunt, maturioris est inquisitionis, *vide cap. prudentiam §. sexto ubi DD. de offic. deleg. ubi Abb. cap. quod translationem de offic. leg. talon. d. l. 2. Praeses in locis legalibus loco à concessione antecedentis vers. 3. hincatur. v. infra lib. 4. cap. 33.* pendebit huius decisio etiam ex his quae antea notavimus, dum de prorogatione iudicis ordinarii quaedam attulimus, quae hic brevitate causa habeantur pro repositis *vide supra eod. lib. cap. 7.*

QVÆSTIO XXX.

Exempti agendo coram ordinario, an teneantur servare ordinationes & statuta eius iudicii?

SUMMARIUM.

1. Statuta ordinatoria inducunt ligant exemptos, secus decisoria.
2. Delegatus non tenetur se conformare ordinario.

TEtigimus ipsam Quæstione 22. huius libri, cui addo latè tradita per Rocchum de Curte in suo tractatu de consuetudine *quæst. 116. num. 757. usque ad num. 785. Petrus Ravennas eod. tract. num. 155.* Quae confirmantur ab analogia fori Clericorum & Laicorum, à qua argumentum in hac materia duci posse frequenter supra diximus. Siquidem sicut causa Clerici agens in foro Sæculari terminari debet secundum ius civile vel municipale, ac appellatio non ad Ecclesiasticum sed Laicum superiorem interponi nec esse est. *Petr. Brixienfis in Reperi. verb. Clericus. Ang. cons. 193. gloss. cap. quod Clericus de foro compet. Archid. 2. quæst. 6. cap. non ita.* ita quoque causa Exempti absentis coram ordinario ventilari debet juxta consuetudines & statuta fori ordinarii, quemadmodum in materia simili in appellatione interponenda notavimus *infra quæst. 42.* Quod verum esse in statutis ordinariis iudicii diximus supra *d. quæst. 22.*

At verò in decisoriis minimè, quippè quod consuetudines & statuta respicientia decisoria litium non ligent extraneos. *Alciac. de præsump. reg. 3. præsumpt. 19. num. 7.* & proinde nec Exemptos, quos extraneorum jure ceteri notum est, *ext. cap. gravi ubi Abb. Felin. Et DD. de offic. ordin. quod supra variis in locis latè probatum est.*

Illud